

Konstitutionsutskottets betänkande

1983/84:5

angående en ny organisation för förvaltningskontoret (Förslag 1982/83:25).

Sammanfattning

Utskottet föreslår i detta betänkande att en ny instruktion för riksdagens förvaltningskontor antas samt att kontoret tilldelas medel på tilläggsbudget för ytterligare tjänster. Utskottet godtar härmed med vissa justeringar i instruktionsförslaget förvaltningsstyrelsens förslag. Motion 2437 av Karin Ahrland (fp), vari begärs en reducering av det yrkade medelstillskottet, avstyrks, men bedöms av utskottet som till viss del tillgodosedd med utskottets skrivning. Utskottet lägger också fram ett förslag till ändring av 9 kap. 4 § riksdagsordningen, som innebär en ändring i förvaltningskontorets rätt att meddela förvaltningsföreskrifter.

Förslagets hemställan m. m.

I förslaget hemställs

1. att riksdagen antar förslaget till lag med instruktion för riksdagens förvaltningskontor,
2. att riksdagen föranstaltar om utredning av frågan om förvaltningskontorets rätt att utfärda föreskrifter och om 9 kap. 4 § riksdagsordningen behöver ändras,
3. att riksdagen på fjortonde huvudtiteln A 6 till *Riksdagen: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget för budgetåret 1983/84 anvisar ett i förhållande till tidigare beslut ¹⁾ med 1 184 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 127 656 000 kr.

Riksdagen antog våren 1983 vissa i förslaget angivna riktlinjer för förvaltningskontorets organisation (KU 1982/83:35). Beträffande förslagets huvudsakliga innehåll hänvisas till betänkandet.

Till hösten uppskötts behandlingen av förslaget till ny instruktion för förvaltningskontoret, anslagsfrågan, behovet av en utredning av 9 kap. 4 § riksdagsordningen samt följdmotionen 1982/83:2437 av Karin Ahrland (fp). Vidare beslöts inhämta yttrande från finansutskottet i ärendet.

¹⁾ KU 1982/83:27 punkt 6, rskr 223.

Motionen

I motion 1982/83:2437 av Karin Ahrland (fp) hemställs,

1. att riksdagen med anledning av Förslag 1982/83:25 på fjortonde huvudtiteln A 6 till *Riksdagen: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1983/84 anvisar ett i förhållande till tidigare beslut med 408 000 kr. förhöjt anslag av 126 880 000 kr.,

2. att riksdagen godkänner vad som anförs i motionen om ett bibehållande av nivån på vissa tjänster inom organisationen.

I motionen understryks de stränga krav på sparsamhet som allmänt ställs på statsförvaltningen i nuvarande statsfinansiella situation. Med hänsyn härtill godtas i princip inte de kostnadsökningar som förslaget leder till.

Finansutskottets yttrande (FiU 1983/84:1 y)

Utskottet har som nämnts inhämtat finansutskottets yttrande över förslaget. Yttrandet, som fogas till detta betänkande som bil. 3, begränsas i huvudsak till de ekonomi-administrativa frågorna. Finansutskottet tillstyrker det föreslagna personaltillskottet till den nyinrättade ekonomienheten och till riksgäldskontorets revisionsverksamhet. Finansutskottet anser vidare att en utveckling mot en enhetlig behandling inom riksdagsförvaltningen av budgetfrågor och ekonomi-administrativa frågor bör eftersträvas och att den nyinrättade ekonomienheten därvid kan fylla en viktig funktion, eftersom därmed tillskapas ett organ som möjliggör för förvaltningsstyrelsen att utfärda för hela riksdagsområdet gemensamma ekonomi-administrativa föreskrifter. Utskottet framhåller emellertid att den granskning som ekonomienheten skall svara för bör inriktas på rent tekniska frågor såsom pris- och löneomräkningar. Övriga policyfrågor bör — som förvaltningsstyrelsen framhållit — inte prövas av förvaltningsstyrelsen utan enligt FiU beredas direkt av berört fackutskott, vars synpunkter måste bilda utgångspunkt för förvaltningsstyrelsens ställningstagande.

Yttrandet är inte enhälligt. Moderata samlingspartiets ledamöter i finansutskottet anför i en till yttrandet fogad avvikande mening, att ett resurstillskott på 1,3 milj. kr. är anmärkningsvärt med tanke på den återhållsamhet som numera kännetecknar övrig statlig förvaltning. Som en given utgångspunkt anges att erforderliga förstärkningar i första hand åstadkoms genom omdisponeringar av tillgängliga resurser. Endast under förutsättning av en förnyad prövning av frågan om inrättande av nya tjänster godtas den föreslagna personalökningen till den nyinrättade ekonomienheten och till riksgäldskontorets revisionsverksamhet.

Förvaltningsstyrelsens normgivningsbefogenhet enligt 9 kap. 4 § riksdagsordningen (RO)

Ramarna för förvaltningskontorets uppgifter anges i 9 kap. 4 § RO. Stadgandet har följande lydelse:

Riksdagens förvaltningskontor skall, såvitt gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,
2. meddela gemensamma förvaltningsbestämmelser,
3. göra upp förslag till anslag på statsbudgeten.

Förvaltningskontoret handlägger i övrigt, enligt vad riksdagen närmare föreskriver, frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom riksbanken och särskild myndighet som avses i 9 kap. 10 § andra stycket regeringsformen.

Bestämmelsens utformning har vållat vissa problem. Förvaltningsstyrelsen har därför i förslag 1982/83:25 hemställt att riksdagen föranstaltar om en utredning av frågan om förvaltningskontorets rätt att utfärda föreskrifter och om 9 kap. 4 § riksdagsordningen behöver ändras.

Finansutskottet har i sitt yttrande till konstitutionsutskottet tillstyrkt att förvaltningskontorets befogenheter enligt 9:4 RO utreds särskilt.

Författningsutredningen föreslog i sitt betänkande att riksdagens förvaltningsärenden i princip borde anförtros ett enda organ, riksdagens kontor, med en överinstans, riksdagens förvaltningsdelegation, bestående av sex, för varje valperiod, valda riksdagsledamöter. På delegationen skulle bl. a. ankomma att meddela "förvaltningsbestämmelser, som är gemensamma för myndigheter under riksdagen". I motivuttalandena (SOU 1963:18 s. 188) preciserades delegationens uppgifter på följande sätt:

På förvaltningsdelegationen skall ankomma att granska och sammanställa anslagsäskanden, som avser riksdagen och under riksdagen lydande myndigheter, samt att i övrigt, enligt av riksdagen fastställd instruktion eller av riksdagen i annan ordning givna föreskrifter eller enligt riksdagens bemyndigande, meddela förvaltningsbestämmelser som är gemensamma för myndigheter lydande under riksdagen. Besvär, som enligt vad därom är särskilt stadgat må anföras hos riksdagen, skall prövas och avgöras av förvaltningsdelegationen.

Med förvaltningsbestämmelser synes ha avsetts avlöningsreglementen och andra bestämmelser rörande anställdas avlöningsförmåner (s. 187).

I samband med att den nuvarande organisationen tillkom 1966 fick förvaltningskontoret i instruktionen rätt att meddela för riksdagens för-

valtningskontor och riksdagens verk utom riksbanken och riksgäldskontoret gemensamma förvaltningsföreskrifter. Bestämmelsen motiverades på följande sätt av det sammansatta konstitutions- och bankoutsittet (1966:1):

Behov av vissa för hela riksdagsförvaltningen gemensamma förvaltningsföreskrifter föreligger. Det förutsättes att riksbanken och riksgäldskontoret, vilka i detta avseende och flera andra undantagits från förvaltningskontorets överhöghet, i sådana frågor kan samordna antagandet av regler. Utgivandet av flera författningar med gemensamt innehåll torde böra undvikas. Reglerna bör alltså i sådana fall sammanföras i en författning, vilken liksom författningar i övrigt inom riksdagsförvaltningen *utgives* av förvaltningskontoret. Det bör framhållas att riksbanken och riksgäldskontoret själva skall antaga sina interna författningar.

Bestämmelsen om rätten att meddela förvaltningsföreskrifter kommenterades inte i samband med 1970 års organisationsreform.

Grundlagberedningen anförde följande som motiv till rätten att meddela förvaltningsföreskrifter (prop. 1973:90 s. 586):

En viss rätt att utfärda gemensamma förvaltningsföreskrifter för riksdagen och samtliga verk följer för närvarande av förvaltningskontorets ställning som central förhandlingsmyndighet, se 4 § i kontorets instruktion (jämför 2 § 3). Förvaltningskontoret har också bemyndigats att utfärda tjänstemannastadga för riksdagen och dess verk. Skall förvaltningskontoret genom förvaltningsföreskrifter, varom nu är fråga, erhålla någon ny eller utvidgad befogenhet, bör riksdagen fatta beslut härom, även om den författning, vari föreskrifterna ingår, eljest utfärdas av förvaltningskontoret. Rörande sådan handläggning som regleras i förvaltningslagen bör avvikande bestämmelser för riksdagsförvaltningens del meddelas endast av riksdagen själv, jämför 1 § andra stycket förvaltningslagen och prop. 1971:30 s. 319.

Frågan om rätten för förvaltningskontoret att utfärda föreskrifter synes därefter inte ha varit föremål för riksdagens bedömning annat än att konstitutionsutskottet vid sin behandling av förvaltningsstyrelsens förslag 1982/83:10 om riktlinjer för säkerhet och beredskap konstaterade, att 9 kap. 4 § RO i princip inte medger att förvaltningsstyrelsen bemyndigades utfärda säkerhetsföreskrifter (KU 1982/83:19 s. 3).

Utskottet

Förvaltningskontoret inrättades genom riksdagsbelut år 1966 som ett centralt organ för handhavande av riksdagens olika interna förvaltningsangelägenheter. Dessa hade tidigare varit splittrade på ett flertal organ.

Kontoret ansvarade i princip för fem verksamhetsfält. Det gällde förvaltningen av riksdagshuset och övriga lokaler för riksdagen och dess verk utom riksbanken och riksgäldskontoret. Vidare var kontoret personalmyndighet för riksdagen och handlade i denna egenskap frågor angående förhandling om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare hos riksdagen och dess verk, samtliga personalärenden vid förvaltningskontoret samt meddelade gemensamma förvaltningsföreskrifter för förvaltningskontoret och riksdagens verk. Kontoret utgav också författningar angående riksdagen och dess verk. Det tredje sakområdet omfattade handläggningen av frågor angående uträkning av arvoden och ersättningar till riksdagens ledamöter och av avlöningar och ersättningar till personal hos riksdagen och dess verk. Hit hörde också i princip handläggningen av pensionsfrågor för ledamöter och personal. Till det fjärde verksamhetsområdet hänfördes frågor angående riksdagstrycket, riksdagens debattprotokoll och riksdagens centrala skrivbyrå. Riksdagens upplysningstjänst utgjorde det femte förvaltningsområdet. De angivna sakområdena bildade fem arbetsenheter inom kontoret.

I samband med enkammarreformen antogs en ny förvaltningsorganisation för riksdagen. Förvaltningskontoret gavs härvid ytterligare uppgifter vad beträffar personalfrågorna så att huvudansvaret för alla personalfrågor för den inre riksdagsförvaltningen, dvs. även tjänstetillsättningar, lades på kontoret. Det beslöts att talmannen skulle vara ordförande i kontorets ledningsorgan — förvaltningsstyrelsen. Huvudsyftet härmed var att tillgodose kravet på samordning, fasthet och effektivitet. Utöver talmannen beslöts att styrelsen skulle bestå av åtta proportionellt valda riksdagsledamöter.

År 1974 antog riksdagen en ny instruktion för riksdagens förvaltningskontor. Denna innebar en anpassning till den nya riksdagsordningen. Dessutom öppnades möjlighet för förvaltningsstyrelsen att delegera sin beslutanderätt i frågor som inte hade principiell betydelse eller särskild räckvidd till en direktion, bestående av två ledamöter av förvaltningsstyrelsen. Vidare beslöts att i styrelsen skulle ingå tre personalföreträdare. Antalet ledamöter i direktionen utökades 1980 till tre, och en möjlighet infördes att utse suppleanter för ledamöterna i direktionen.

I sammanhanget kan erinras om att riksdagsbiblioteket från den 1 januari 1977 upphört att vara ett särskilt riksdagens verk och numera ingår som en enhet i förvaltningskontoret. Under 1970-talet tillkom också riksdagens skol- och visningstjänst och ADB-verksamheten samt från år 1982 tidningen Från Riksdag och Departement.

De riktlinjer för den nya organisationen som riksdagen antog våren 1983 innebär i korthet, att den nuvarande enhetsindelningen görs om, så att den administrativa enheten uppdelas på en personal- och kanslienhet och en ekonomienhet. En ny informationsenhet tillskapas genom samordning av skoltjänsten, visningstjänsten och informationstjänsten. En särskild enhet

för säkerhets- och beredskapsfrågor bildas genom att dessa frågor bryts ut från intendenturenheten.

Den nya organisationen medför enligt förslaget kostnadsökningar med 1 184 000 kr. för personalförstärkningar inom förvaltningskontoret. Förslaget förutsätter vidare att ytterligare en tjänst inrättas vid riksgäldskontorets revisionsenhet och att riksgäldskontoret inkommer med anslagsyrkande härom.

I motion 1982/83:2437 av Karin Ahrlund (fp) godtas med undantag för tjänsterna vid ekonomienheten inte de kostnadsökningar som förslaget leder till.

Vid riksdagsbehandlingen i våras ställde sig riksdagen bakom utskottets uttalande om att något hinder inte förelåg mot att organisationsförändringen nu påbörjades men att dessa i första hand borde göras inom den personalram som f. n. fanns. Det fick dock enligt utskottet ankomma på förvaltningsstyrelsen att — om det inför återflyttningen till Helgeandsholmen bedömdes vara nödvändigt bl. a. med hänsyn till ledamöternas servicebehov — inrätta enstaka tjänster redan före höstens riksdagsbeslut.

Enligt uppgift från förvaltningskontoret har för anställning t. v. inrättats en expeditionsassistent vid intendenturenheten (förrådet) och en bevakningsassistenttjänst vid säkerhetsenheten (porten mot Riksplan). En tjänst som avdelningsdirektör för ekonomifrågor inrättades innan RFK-utredningens slutliga förslag förelåg. Av de tjänster som omfattas av yrkandet om tilläggsanslag står följande fortfarande öppna, nämligen tjänsten som byrådirektör vid ekonomienheten, en halvtidstjänst som informationsassistent och två expeditionsassistenter vid förrådet. Byrådirektörs- och informationsassistenttjänsterna har inrättats av förvaltningsstyrelsen men ännu inte tillsatts och i stället för de båda expeditionsassistenttjänsterna har två tillfälliga arvodestjänster inrättats, allt i avvaktan på riksdagsbeslutet i ärendet.

Instruktionsförslaget förutsätter bl. a. inrättandet av en avdelningschefstjänst. Innehavaren, som skall utses av förvaltningsstyrelsen, skall vara förhandlingsledare och förvaltningsdirektörens ställföreträdare, dvs. ha sådana uppgifter som f. n. ankommer på byråchefen för administrativa enheten. Den 16 juni 1983 beslöt direktionen efter bemyndigande av förvaltningsstyrelsen att godkänna ett förslag till personalförteckning att gälla fr. o. m. den 1 juli 1983. Enligt denna har byråchefen för den administrativa enheten förordnats till avdelningschef.

Vidare har enligt nyssnämnda beslut avdelningsdirektören vid intendenturenheten förordnats till byråchef och den tidigare pressekreteraren förordnats till informationschef.

Utskottet finner skäl att i förevarande sammanhang beröra förvaltningskontorets rätt att inrätta tjänster.

Enligt 2 § 4. instruktionsförslaget föreslås det ingå i kontorets uppgifter att handlägga frågor om inrättande och indragning av tjänster. I 12 §, som

behandlar de ärendegrupper där beslutanderätten i princip ligger hos förvaltningsstyrelsen, anges i p. 4 att förvaltningsstyrelsen skall besluta bl. a. om inrättande och indragning av permanenta tjänster. Bestämmelsen har en motsvarighet i den nu gällande instruktionen där en av förvaltningsstyrelsens uppgifter anges vara att avgöra frågor om inrättande av tjänster. Sistnämnda bestämmelse har hittills i praxis tolkats så att förvaltningsstyrelsen har att besluta om inrättande eller indragning av tjänster inom den inre riksdagsförvaltningen.

Med hänsyn till de stränga sparsamhetskrav som allmänt ställs på statsförvaltningen hade det enligt utskottets mening varit önskvärt om förvaltningskontorets omorganisation hade kunnat ske med enbart sådana personalökningar som bedömts direkt nödvändiga för att efter flyttningen till Helgeandsholmen bibehålla samma servicenivå som i riksdagshuset vid Sergels torg. I likhet med vad finansutskottet anfört i sitt yttrande utgår emellertid utskottet från att frågan om behovet av de föreslagna personalförstärkningarna noga övervägts inom förvaltningsstyrelsen. Det får därför förutsättas, att personalökningarna kommer att leda till en effektivisering och rationalisering av förvaltningen och således på sikt vara kostnads-sänkande. Utskottet godtar således att förvaltningskontoret i den ändrade organisationen erhåller det begärda medelstillskottet och har heller inte någon erinran mot den förändring av vissa tjänster som förslaget innebär. Utskottet vill emellertid starkt understryka nödvändigheten av att administrationskostnaderna fortlöpande ägnas stor uppmärksamhet. Med det anförda avstyrks yrkandena i motion 2437, vars syfte dock till viss del får anses tillgodosett genom utskottets yttrande.

Utskottet ansluter sig till förslaget i vad avser förvaltningskontorets/styrelsens rätt att inrätta och indraga tjänster vid riksdagen. Liksom hittills får nya tjänster naturligtvis tillskapas endast inom ramen för tillgängliga medel. Utskottet vill erinra om att samma ståndpunkt gav finansutskottet uttryck för i ett av riksdagen godkänt uttalande, som avsåg riksgäldskontoret (FiU 1981/82:16).

Utskottet vill tillägga att de enheter som inte ingår i förvaltningskontoret — kammare och utskott — självfallet liksom hittills bör ha ett stort inflytande när det gäller antalet tjänster vid den egna enheten. Utskottet vill också understryka att utskottens rätt att förordna specialföredragande för visst eller vissa ärenden skall vara oförändrad.

Ramarna för förvaltningskontorets kompetens anges i 9 kap. 4 § riksdagsordningen (RO). I detta stadgande har förvaltningskontoret tillagts viss normgivningsrätt som innebär att kontoret i den omfattning riksdagen bestämmer får meddela gemensamma förvaltningsbestämmelser för riksdagen och dess myndigheter. Förvaltningsstyrelsen har begärt att riksdagen föranstaltar om en utredning av frågan om förvaltningskontorets rätt att utfärda föreskrifter och om 9 kap. 4 § RO behöver ändras.

Den nuvarande lydelsen av 9 kap. 4 § RO betyder att den normgivnings-

makt, dvs. rätt att utfärda bindande föreskrifter, som tillagts förvaltningskontoret endast avser regler som tar sikte på den förvaltning som är gemensam för riksdagen och riksdagens myndigheter. Såvitt framgår av förarbetena till stadgandet var det främst gemensamma avlöningsreglementen som avsågs.

Liksom hittills bör enligt utskottets mening förvaltningsstyrelsen ha rätt att utfärda bindande föreskrifter inom sitt verksamhetsområde. Befogenheten gäller självfallet endast föreskrifter av administrativ natur. Framför allt är det fråga om regler som har anknytning till förvaltningskontorets ställning som förhandlings- och löneorgan och som budgetansvarigt organ. Föreskrifter av denna typ är med undantag för riksbanken och riksgäldskontoret oftast gemensamma för hela riksdagsförvaltningen. Därutöver finns det uppenbarligen ett behov för förvaltningsstyrelsen att utfärda bindande föreskrifter i andra hänseenden, t. ex. när det gäller användningen av riksdagens lokaler. Sådana föreskrifter är närmast av ordningsnatur. Den lagstiftning om säkerhetsföreskrifter i riksdagen som f. n. är under beredning av utskottet förutsätter också vissa bemyndiganden till förvaltningsstyrelsen. Självfallet skall styrelsen också äga utfärda arbetsordningar för de enheter som ingår i förvaltningskontoret.

I befogenheten att meddela föreskrifter måste ingå en rätt att för riksdagsområdet anta regeringsförfordningar rörande sådan verksamhet som ingår i kontorets uppgifter. Det bör dock framhållas, att i de fall regeringens förordningsmakt grundar sig på ett bemyndigande i lag måste enligt 8 kap. 11 § regeringsformen samma bemyndigande ha getts förvaltningsstyrelsen.

Utskottet vill i sammanhanget också framhålla att vägledande uttalanden om tillämpningen av viss lagstiftning som regel bör utformas som allmänna råd och inte ges karaktären av bindande föreskrifter. I förvaltningsstyrelsens uppgifter bör självfallet ingå att utfärda sådana allmänna råd beträffande lagstiftning som förvaltningskontoret har att tillämpa.

Det anförda leder till att en ändring av 9 kap. 4 § RO ter sig motiverad. Av stadgandet bör klart framgå att förvaltningsstyrelsens rätt att meddela föreskrifter avser förvaltningskontorets verksamhetsområde och att förvaltningsstyrelsen även bör kunna utfärda andra föreskrifter än sådana som är gemensamma för riksdagen och dess myndigheter. Vidare bör rätten att utfärda allmänna råd framgå.

Utskottet lägger i bilaga 1 fram förslag till ändring av 9 kap. 4 § RO i enlighet med det anförda.

I konsekvens med den föreslagna ändringen av 9 kap. 4 § riksdagsordningen föreslår utskottet viss justering av 2 §. 3. samt 3 och 6 §§ instruktionsförslaget, bilaga 2.

Enligt den nuvarande lydelsen av 9 kap. 4 § RO handlägger förvaltningskontoret inte frågor om förvaltning av ekonomisk natur såvitt gäller riksbanken och riksgäldskontoret.

Finansutskottet har i sitt yttrande tillstyrkt att förvaltningskontorets befogenheter enligt 9 kap. 4 § RO utreds i vad gäller riksgäldskontorets ställning i förhållande till förvaltningskontoret. Konstitutionsutskottet ansluter sig till denna bedömning. Enligt utskottets mening bör en sådan utredning kunna komma till stånd genom riksdagens revisorer. Det anförda bör ges riksdagens revisorer till känna.

Enligt 2 § sista stycket instruktionsförslaget skall förvaltningskontoret, utom såvitt avser riksbanken och riksgäldskontoret, få föreskriva eller för särskilt fall besluta att endast den som är svensk medborgare får inneha eller utöva tjänst vid riksdagen och dess verk. Bestämmelsen har samma lydelse i den nu gällande instruktionen. Beslutanderätten tillkommer här förvaltningsstyrelsen och kan inte delegeras. Ett liknande bemyndigande finns för regeringen i lagen om offentlig anställning. Enligt detta får regeringen bl. a. föreskriva eller för särskilt fall besluta att endast svensk medborgare får inneha eller utöva tjänst i regeringskansliet eller i utrikesförvaltningen.

Frågan om krav på svenskt medborgarskap för statliga tjänster regleras i regeringsformen (11 kap. 9 §). Där anges vissa tjänster för vilka krävs svenskt medborgarskap. Utöver denna uppräknning föreskrivs att krav på svenskt medborgarskap för behörighet att inneha eller utöva tjänst eller uppdrag hos staten eller kommun får uppställas endast i lag eller enligt förutsättningar som anges i lag.

Bestämmelserna i instruktionen innebär att förvaltningsstyrelsen kan föreskriva krav på svenskt medborgarskap för alla tjänster inom riksdagen och riksdagens myndigheter utom riksbanken och riksgäldskontoret.

Med hänsyn till det stora antal tjänster som finns inom riksdagsområdet skulle det enligt utskottets mening vara önskvärt med en närmare precisering av förutsättningarna för att svenskt medborgarskap skall kunna uppställas som krav för vissa tjänster. Det kan enligt utskottets mening förutsättas att frågor av detta slag kommer att behandlas bl. a. av den år 1982 tillsatta rösträttskommittén. Utskottet godtar i avvaktan på resultatet av pågående utredningsarbete instruktionsförslaget i denna del.

Instruktionsförslaget innehåller inte något bemyndigande för förvaltningskontoret att förfoga över riksdagens lösa egendom. Detta synes enligt uppgift från kontoret vara ett förbiseende. Självfallet uppkommer ibland behov av att kunna försälja övertaliga eller kasserade inventarier, t. ex. möbler, kontorsmaskiner, motionsutrustning, köksutrustningar o. dyl. Det är enligt utskottets mening inte rimligt om försäljningar av detta slag skall behöva beslutas av riksdagen. Detsamma gäller eftergift av fordringar och ackordsuppgörelser. Det bör även av instruktionen framgå, att förvaltningskontoret svarar för bevakning och indrivning av riksdagens civilrättsliga fordringar och företräder riksdagen i rättsliga angelägenheter, t. ex. vid rättegångar. Som regel bör ärenden av detta slag kunna handläggas av förvaltningsdirektören eller den han utser därtill. Utskottet vill

erinra om att styrelsen enligt 2 § 9. i instruktionsförslaget skall besluta i frågor av större ekonomisk betydelse eller i andra frågor av större vikt som förvaltningsdirektören hänskjuter till styrelsen. Utskottet lägger i bilaga 2 fram förslag till ändrad lydelse av 6 § instruktionsförslaget i enlighet med det anförda.

En nyhet i förhållande till nu gällande instruktion är förslaget att lagfästa ordningen med en inom förvaltningsstyrelsen utsedd direktion. Utskottet tillstyrker förslaget i denna del.

Frågan om handläggningsordningen inom förvaltningskontoret regleras i 12—18 §§ i instruktionsförslaget. Förslaget i dessa delar innehåller inga viktigare ändringar i förhållande till den nu gällande instruktionen annat än att delegation av beslutanderätt från direktionen till förvaltningsdirektören föreslås kunna ske under tid då riksmötet inte är samlat. Det skall ankomma på styrelsen att avgöra i vilken omfattning sådan vidaredelegation får ske. Enligt vad som anförs i förslaget innebär bestämmelsen närmast ett lagfästande av rådande praxis.

Utskottet har inte något att erinra mot att förvaltningsstyrelsen medges att för tid då riksmöte inte pågår delegera vissa av sina beslutsfunktioner till förvaltningsdirektören. En sådan regel, som står i överensstämmelse med den praxis som utvecklats, kan uppenbarligen av praktiska skäl inte undvaras. Det är enligt utskottets mening självklart, att politiskt kontroversiella beslut inte fattas i denna ordning. Utskottet vill i sammanhanget också erinra om bestämmelsen i 14 § sista stycket i instruktionsförslaget, att beslut som fattats på grund av delegation skall anmälas för förvaltningsstyrelsen vid dess nästkommande sammanträde.

I det följande tar utskottet upp några av de särskilda stadgandena i instruktionsförslaget och kommenterar de ändringar utskottet föreslår. I den mån annat inte sägs godtar utskottet vad förvaltningsstyrelsen anför.

1 § Utskottet anser att det av bestämmelsen bör framgå att förvaltningskontoret är ett serviceorgan för riksdagen. Vidare bör det inledande stadgandet ange huvuddragen av kontorets uppgifter på ett konkret sätt. Instruktionen lägger när det gäller riksdagens myndigheter vissa andra uppgifter än förhandlingsuppgifter på kontoret. Detta bör framgå av stadgandet.

Riksdagsordningen använder beteckningen riksdagens myndigheter på de förvaltningsorgan som lyder under riksdagen. Instruktionen bör ha samma terminologi som riksdagsordningen. Utskottet föreslår därför att "riksdagens verk" genomgående ändras till "riksdagens myndigheter". Detta föranleder ändringar i 1, 2, 3, 5, 8, 12 och 19 §§ i instruktionen.

Vidare föreslår utskottet att termen "svara för" eller "besluta" används i stället för "handlägga" i de fall där ansvaret för ärendena helt ligger inom kontorets behörighet. Detta föranleder ändringar i 2 och 4 §§.

12 § 2. 8 och 11. Enligt utskottets mening är uttrycket "avgöra viktigare andra författningsfrågor" diffust. Syftet med regeln torde i huvudsak vara att frågor om framställningar till riksdagen skall avgöras av styrelsen. Utskottet förordar att detta kommer till uttryck genom en ändring av 2. och 8.

Utskottet har vid sin behandling av förvaltningsstyrelsens förslag 1982/83:24 om säkerhetsskyddet i riksdagen förordat att beslutanderätten i säkerhetsfrågor i ökad utsträckning i förhållande till förslaget skall ankomma på förvaltningsstyrelsen. 12 § 11. förslås ändrad i enlighet härmed.

Instruktionsförslaget bör träda i kraft den 1 januari 1984 liksom utskottet i betänkande 1983/84:6 förordat att lagen om säkerhetsskydd i riksdagen skall gälla från denna tidpunkt. Det bör noteras, att ändringar i riksdagsordningen kräver särskild majoritet för att genast kunna antas och att delar av instruktionen förutsätter att ändringen av riksdagsordningen kommer till stånd.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med anledning av förslag 1982/83:25
 - a) antar av utskottet i *bilaga 1* föreslagen ny lydelse av 9 kap. 4 § riksdagsordningen,
 - b) som sin mening ger riksdagens revisorer till känna vad utskottet anfört om en utredning av 9 kap. 4 § riksdagsordningen i vad avser riksgäldskontorets ställning i förhållande till förvaltningskontoret,
2. att riksdagen med anledning av förslaget antar den i *bilaga 2* som utskottets förslag rubricerade lydelsen av förslag till lag med instruktion för riksdagens förvaltningskontor,
3. att riksdagen med bifall till förslaget i denna del och med avslag på motion 1982/83:2437 till *Riksdagen: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84 under fjortonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 184 000 kr.

Stockholm den 15 november 1983

På konstitutionsutskottets vägnar

OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Yngve Nyquist (s), Bertil Fiskesjö (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Sture Thun (s), Anita Modin (s), Ove Eriksson (m), Lars Ernestam (fp) och Marie-Ann Johansson (vpk).

Förslag till**Lag om ändring i riksdagsordningen**

Härigenom föreskrivs, att 9 kap. 4 § riksdagsordningen skall ha nedan angivna lydelse:

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

Riksdagens förvaltningskontor skall, såvitt gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. *meddela gemensamma förvaltningsbestämmelser,*

2. *göra upp förslag till anslag på statsbudgeten,*

3. *göra upp förslag till anslag på statsbudgeten.*

Förvaltningskontoret handlägger i övrigt, enligt vad riksdagen närmare föreskriver, frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom riksbanken och särskild myndighet som avses i 9 kap. 10 § andra stycket regeringsformen.

3. *i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom riksbanken och riksgäldskontoret,*

4. *meddela föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1—3.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

Förslag till

Lag med instruktion för riksdagens förvaltningskontor

Riksdagen föreskriver följande:

Förvaltningsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

Inledande bestämmelse

1 §

Riksdagens förvaltningskontor skall i enlighet med bestämmelserna i denna lag handlägga frågor som rör riksdagens förvaltning samt företräda riksdagen och dess verk vid förhandlingar som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare.

Riksdagens förvaltningskontor är ett serviceorgan för riksdagen.

Förvaltningskontoret skall i den omfattning som framgår av denna instruktion handlägga förvaltningsärenden som rör riksdagen och dess myndigheter samt företräda riksdagen och dess myndigheter vid förhandlingar som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare.

Uppgifter

2 §

Förvaltningskontoret skall, om inte annat är särskilt stadgat,

1. *handlägga* frågor om förhandlingar som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare såvitt gäller riksdagen och dess verk samt företräda riksdagen och dess verk som arbetsgivare i arbetstvister rörande kollektivavtal som har slutits av förvaltningskontoret,

2. *handlägga* riksdagens personalärenden,

3. meddela föreskrifter och *anvisningar* såvitt gäller riksdagen och dess verk i frågor som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare eller som behövs för tillämpningen av kollektivavtal som förvaltningskontoret har slutit *samt meddela andra gemensamma förvaltningsföreskrifter för riksdagen och dess verk utom riksbanken och riksgäldskontoret,*

1. *svara för* frågor om förhandlingar som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare såvitt gäller riksdagen och dess *myndigheter* samt företräda riksdagen och dess *myndigheter* som arbetsgivare i arbetstvister rörande kollektivavtal som har slutits av förvaltningskontoret,

2. *svara för* riksdagens personalärenden,

3. meddela föreskrifter och *råd* såvitt gäller riksdagen och dess *myndigheter* i frågor som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagarare eller som behövs för tillämpningen av kollektivavtal som förvaltningskontoret har slutit,

*Förvaltningsstyrelsens förslag**Utskottets förslag*

4. handlägga frågor om inrättande och indragning av tjänster vid riksdagen,

5. handlägga frågor om arvoden och ersättningar till riksdagens ledamöter samt frågor angående pensioner och andra förmåner till ledamöterna och deras efterlevande,

6. *handlägga* frågor om löner och ersättningar till arbetstagare hos riksdagen och dess *verk* utom riksbanken och riksgäldskontoret samt frågor angående pensioner och andra förmåner till dessa arbetstagare och deras efterlevande.

Det åligger förvaltningskontoret att verka för en ändamålsenlig personal- och lönepolitik inom riksdagen och dess *verk* och därvid beakta förhållandena på arbetsmarknaden i övrigt.

Förvaltningskontoret skall bereda varje riksdagens *verk* tillfälle att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör *verket*.

I ett avtal som är av sådan beskaffenhet att det bör godkännas av riksdagen eller dess lönelegation skall intas förbehåll om sådant godkännande.

Förvaltningskontoret får överlämna till riksdagens *verk* att handlägga avtalsfråga som ankommer på kontoret. Om avtalsfrågan är av sådan beskaffenhet att avtalet bör underställas riksdagen eller dess lönelegation skall förvaltningskontoret föreskriva att förbehåll som avses i fjärde stycket tas in i avtalet.

Förvaltningskontoret får, utom såvitt avser riksbanken och riksgäldskontoret, föreskriva eller för särskilt fall besluta att endast den som är svensk medborgare får inneha eller utöva tjänst vid riksdagen eller dess *verk*.

6. *svara för* frågor om löner och ersättningar till arbetstagare hos riksdagen och dess *myndigheter* utom riksbanken och riksgäldskontoret samt frågor angående pensioner och andra förmåner till dessa arbetstagare och deras efterlevande.

Det åligger förvaltningskontoret att verka för en ändamålsenlig personal- och lönepolitik inom riksdagen och dess *myndigheter* och därvid beakta förhållandena på arbetsmarknaden i övrigt.

Förvaltningskontoret skall bereda varje riksdagens *myndighet* tillfälle att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör *myndigheten*.

Förvaltningskontoret får överlämna till *en* riksdagens *myndighet* att handlägga avtalsfråga som ankommer på kontoret. Om avtalsfrågan är av sådan beskaffenhet att avtalet bör underställas riksdagen eller dess lönelegation skall förvaltningskontoret föreskriva att förbehåll som avses i fjärde stycket tas in i avtalet.

Förvaltningskontoret får, utom såvitt avser riksbanken och riksgäldskontoret, föreskriva eller för särskilt fall besluta att endast den som är svensk medborgare får inneha eller utöva tjänst vid riksdagen eller dess *myndigheter*.

Förvaltningsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

3 §

Förvaltningskontoret skall

1. på grundval av egna beräkningar samt inkomna anslagsframställningar uppgöra förslag till anslag på statsbudgeten under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m. i den mån uppgiften inte fullgörs av riksgäldskontoret,

2. meddela för riksdagen och dess verk utom riksbanken gemensamma budgetanvisningar och redovisningsföreskrifter samt anvisningar för utnyttjande av medel som har anslagits för riksdagsförvaltningen utom riksbanken och riksgäldskontoret.

2. meddela för riksdagen och dess myndigheter utom riksbanken gemensamma budget- och redovisningsföreskrifter samt föreskrifter för utnyttjande av medel som har anslagits för riksdagsförvaltningen utom riksbanken och riksgäldskontoret.

Förvaltningskontoret skall verka för en rationell användning av de medel som ställs till förfogande för riksdagsförvaltningens verksamhet.

Förvaltningskontoret svarar för att intern revision sker av den inre riksdagsförvaltningen.

4 §

Förvaltningskontoret skall

1. handlägga frågor om riksdagens hus och om lokaler i övrigt för riksdagen,

2. handlägga frågor om säkerhetsskydd enligt lagen (1983:000) om säkerhetsskydd i riksdagen och svara för beredskapsåtgärder som inte ankommer på krigsdelegationens presidium,

3. svara för inköp och service till riksdagen,

4. svara för restauration för riksdagens ledamöter och personal.

1. svara för riksdagens hus och riksdagens lokaler i övrigt,

2. svara för säkerhetsskyddet enligt lagen (1983:000) om säkerhetsskydd i riksdagen och svara för beredskapsåtgärder som inte ankommer på krigsdelegationens presidium,

5 §

Förvaltningskontoret skall handlägga frågor om riksdagstrycket och om riksdagens arkiv samt svara för information till press och allmänhet om riksdagen och dess arbete.

Förvaltningskontoret skall bistå riksdagens ledamöter, utskott, riksdagens övriga organ samt partikanslierna i riksdagen med sakinformation som angår deras arbetsuppgifter. Företräde skall därvid ges uppdrag av begränsad omfattning.

Förvaltningskontoret svarar för riksdagens bibliotek. Biblioteket är avsett främst för riksdagen och dess verk, regeringkansliet, kyrkomötet och de centrala förvaltningsmyn-

Förvaltningskontoret svarar för riksdagens bibliotek. Biblioteket är avsett främst för riksdagen och dess myndigheter, regeringkansliet, kyrkomötet och de centrala förvalt-

Förvaltningsstyrelsens förslag

digheterna samt för kommittéer som har tillkallats av regeringen eller enligt dess bemyndigande. Biblioteket får också utnyttjas av dem som bedriver forskning eller kvalificerade studier.

Utskottets förslag

ningsmyndigheterna samt för kommittéer som har tillkallats av regeringen eller enligt dess bemyndigande. Biblioteket får också utnyttjas av dem som bedriver forskning eller kvalificerade studier.

6 §

Utöver vad som följer av 2 § 3 och 3 § 2 får förvaltningskontoret meddela förvaltningsföreskrifter och råd beträffande de frågor som det ankommer på kontoret att handlägga.

Förvaltningskontoret får i de fall det bedöms erforderligt, försälja riksdagen tillhörig lös egendom.

Förvaltningskontoret skall bevaka och driva in fordran som uppkommit inom kontorets verksamhetsområde samt i övrigt företräda riksdagen i frågor inom kontorets verksamhetsområde.

Efter prövning i varje särskilt fall får förvaltningskontoret besluta om avskrivning eller ackord av riksdagens fordringar. Ackordsförslag får antas endast om det kan anses vara till förmån för det allmänna.

Om det på grund av gäldenärens sjukdom eller av annan anledning måste anses uppenbart obilligt att kräva betalning för fordran får förvaltningskontoret efterge fordringen helt eller delvis.

Förvaltningskontoret skall i övrigt utföra de uppgifter som följer av särskilda bestämmelser eller riksdagsbeslut.

7 §

Varje år före den 1 november skall förvaltningskontoret till riksdagen ange berättelse över verksamheten under det senaste budgetåret.

Organisation

8 §

Förvaltningskontoret leds av riksdagens förvaltningsstyrelse. Bestämmelser om val av ledamöter och om ordförande i förvaltningsstyrelsen finns i riksdagsordningen. Styrelsen utser en av de av riksdagen valda ledamöterna att vara vice ordförande.

Vid handläggningen av de frågor som anges i 12 § 2—6 och 8—13 och som inte gäller riksdagsledamöternas ekonomiska förmåner ingår i styrelsen högst tre personalföreträdare. Personalföreträdarna har därvid samma

*Förvaltningsstyrelsens förslag**Utskottets förslag*

rättigheter och skyldigheter som andra ledamöter.

Personalföreträdare får utses och entledigas av den eller de arbetstagarorganisationer som är företrädade hos riksdagen, om inte annat följer av avtal eller särskild föreskrift. Personalföreträdarna skall vara anställda hos riksdagen eller dess verk.

Personalföreträdare får utses och entledigas av den eller de arbetstagarorganisationer som är företrädade hos riksdagen, om inte annat följer av avtal eller särskild föreskrift. Personalföreträdarna skall vara anställda hos riksdagen eller dess myndigheter.

Bestämmelserna om jäv i kungörelsen (1974:224) om personalföreträdare i statlig myndighets styrelse m. m. skall tillämpas på personalföreträdarna i förvaltningsstyrelsen.

För varje personalföreträdare skall det finnas en ersättare. Vad som är föreskrivet för personalföreträdare gäller också i fråga om ersättare.

9 §

Förvaltningsstyrelsen utser inom sig tre av de av riksdagen valda ledamöterna att utgöra en direktion. För varje ledamot kan styrelsen på samma sätt utse en suppleant. Styrelsen utser en av ledamöterna att vara ordförande och en att vara vice ordförande i direktionen.

10 §

Förvaltningsstyrelsen utser en chef för förvaltningskontoret (förvaltningsdirektör). Denne utövar under styrelsen och direktionen den omedelbara ledningen av förvaltningskontorets verksamhet.

Tjänsten som förvaltningsdirektör tillsätts med förordnande för viss tid, högst tre år.

Vid förvaltningskontoret skall finnas en avdelningschef som utses av förvaltningsstyrelsen. Avdelningschefen är förhandlingsledare och förvaltningsdirektörens ställföreträdare.

Avdelningschefen utövar förvaltningsdirektörens tjänst när denne har förhinder och inträder efter beslut av förvaltningsdirektören även i övrigt i dennes ställe vid behandlingen av vissa ärenden eller grupper av ärenden.

När både förvaltningsdirektören och avdelningschefen har förhinder, utövas förvaltningsdirektörens tjänst av den tjänsteman som förvaltningsdirektören bestämmer.

11 §

Inom förvaltningskontoret finns nio enheter, nämligen kansli- och personalenheten, ekonomienheten, intendenturenheten, säkerhetsenheten, enheten för riksdagstryck, informationsenheten, riksdagsbiblioteket, riksdagens utredningstjänst samt enheten för tidningen *Från Riksdag & Departement*.

Ärendenas fördelning mellan enheterna skall framgå av en arbetsordning.

Hos förvaltningskontoret är anställda tjänstemän enligt en personalförteckning samt annan personal i mån av behov och tillgång på medel.

I mån av behov och tillgång på medel får förvaltningskontoret anlita personal för tillfälliga uppdrag samt experter och sakkunniga.

Förvaltningsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

Ärendenas handläggning

12 §

Förvaltningsstyrelsen skall

1. avgöra frågor om slutande av kollektivavtal med arbetstagarnas huvudorganisationer, om avbrytande av annan förhandling än förhandling i tvist om avtal, om lock-out eller annan stridsåtgärd samt andra förhandlingsfrågor som är av principiell natur eller har större ekonomisk betydelse eller är gemensamma för riksdagen och dess verk ävensom frågor som avses i 2 § femte stycket,

2. besluta om föreskrifter som enligt denna lag eller andra författningar får meddelas av förvaltningskontoret och avgöra viktigare andra författningsfrågor,

3. fastställa arbetsordning för förvaltningskontoret och avgöra viktiga frågor i övrigt om organisation och arbetsformer,

4. besluta om inrättande och indragning av permanenta tjänster samt om tillsättning av tjänst i vilken lönegrad F 15 eller högre kan tillämpas på innehavaren,

5. besluta i frågor som avses i 2 § sjätte stycket samt i frågor om skiljande från annan anställning än provanställning eller om skiljande från uppdrag eller om disciplinansvar, åtalsanmälan, avstängning eller läkarundersökning,

6. avgöra andra viktigare personalärenden,

7. besluta i frågor om tillämpning av ersättningsstadgan (1971:1197) för riksdagens ledamöter och arvodesstadgan (RFS 1979:1) för riksdagen och dess organ, dock inte såvitt avser rutinmässiga utbetalningar,

8. besluta om *anslagsframställningar*,

8. besluta om *framställningar till riksdagen*,

9. besluta i viktigare frågor om lokaler och i andra frågor av större ekonomisk betydelse,

10. besluta i frågor om revision,

11. enligt lagen (1983:000) om säkerhetsskydd i riksdagen *dels besluta om bestämmelserna enligt 3 § första stycket, 7 § första stycket, 21 §, och 30 § punkten 2, dels bestämma om hänförande av tjänst eller uppdrag till skyddsklass enligt 42 §, dels ock besluta om åtgärder enligt 7 § 2 stycket,*

11. *besluta i frågor enligt lagen (1983:000) om säkerhetsskydd i riksdagen utom i de fall där beslutanderätten enligt lagen tillkommer förvaltningsdirektören eller säkerhetschefen,*

*Förvaltningsstyrelsens förslag**Utskottets förslag*

12. avge verksamhetsberättelse,

13. besluta i andra frågor som styrelsen finner vara av större vikt eller som förvaltningsdirektören hänskjuter till styrelsen.

13 §

Förvaltningsstyrelsen är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och därutöver minst fem av de av riksdagen valda ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av den som för ordet. I lagen (RFS 1980:4) om beslutande organ i frågor om disciplinansvar m. m. beträffande arbetstagare hos riksdagen och dess myndigheter finns särskilda bestämmelser om omröstning i vissa personalfrågor.

Förvaltningsdirektören och riksdagsdirektören får delta i förvaltningsstyrelsens överläggningar. I ärenden som rör riksdagens utskott får ordförandena i de berörda utskotten delta i styrelsens överläggningar.

14 §

Förvaltningsstyrelsen får överlåta till direktionen att avgöra ärenden som avses i 12 § 1 i vilka styrelsens beslut inte utan olägenhet kan avvaktas. Styrelsen får vidare överlåta till direktionen att avgöra ärenden enligt 12 § första stycket 4,6 utom såvitt avser ärenden om flyttningsskyldighet, 7, 9, 10 och 11 som inte har principiell betydelse eller i övrigt särskild räckvidd. Direktionen skall vidare i den utsträckning förvaltningsstyrelsen bestämmer utgöra förhandlingsdelegation vid förhandlingar om arbetstagares anställnings- och arbetsvillkor samt bereda ärenden för avgörande av styrelsen.

Rätten för direktionen att besluta i de i första stycket angivna frågorna får under tid då riksmöte inte pågår och i den utsträckning förvaltningsstyrelsen medger av direktionen överlåtas till förvaltningsdirektören. Sådana bemyndiganden skall framgå av en arbetsordning eller genom ett särskilt beslut av förvaltningsstyrelsen.

Direktionen är beslutför när minst två ledamöter är närvarande.

Ett beslut som har fattats av direktionen eller förvaltningsdirektören med stöd av första eller tredje styckena skall anmälas för förvaltningsstyrelsen vid dess nästkommande sammanträde.

15 §

Ärenden som inte skall avgöras av förvaltningsstyrelsen eller direktionen avgörs av förvaltningsdirektören ensam. I den mån sådana ärenden inte är av det slag att de behöver prövas av förvaltningsdirektören får de avgöras av en annan tjänsteman i den omfattning som framgår av en arbetsordning eller särskilda beslut.

16 §

Av stadgan (RFS 1978:7) om vissa medbestämmandeformer inom riksdagen och dess myndigheter följer att förvaltningskontorets befogenhet att besluta kan vara begränsad i vissa hänseenden.

*Förvaltningsstyrelsens förslag**Utskottets förslag*

17 §

Om någon som har varit närvarande vid den slutliga handläggningen av ett ärende eller föredraganden har skiljaktig mening, skall denna antecknas.

18 §

I fråga om varje beslut skall det hos förvaltningskontoret finnas en handling varav framgår vem som har fattat beslutet, vem som i övrigt har varit närvarande vid den slutliga handläggningen av ärendet, vem som har varit föredragande samt beslutets dag och dess innehåll.

Protokoll skall föras när det förekommer skiljaktig mening eller när det behövs protokoll av någon annan orsak.

En skiljaktig mening skall alltid anges i en expedition.

19 §

Om besvär över beslut av förvaltningskontoret föreskrivs i besvärstadgan (RFS 1970:3) för riksdagen och dess verk.

Om besvär över beslut av förvaltningskontoret föreskrivs i besvärstadgan (RFS 1970:3) för riksdagen och dess myndigheter.

Arvoden och reseersättningar till förvaltningsstyrelsen

20 §

Beträffande arvoden till förvaltningsstyrelsens ledamöter finns föreskrifter i arvodesstadgan (RFS 1979:1) för riksdagen och dess organ.

En styrelseledamot eller en suppleant, som företar en resa för förvaltningskontorets räkning, har rätt till resekostnadsersättning, traktamente och annan ersättning enligt allmänt reseavtal för statens tjänstemän eller, när det är fråga om en utrikes resa, enligt utlandsresereglementet (1953:666).

En ledamot eller en suppleant, som är ledamot av riksdagen, har inte rätt till traktamente för att delta i en sammankomst i Stockholm med förvaltningsstyrelsen eller för annat uppdrag där för förvaltningskontorets räkning under tid då riksmötet pågår. Vid förrättning på annan ort än Stockholm under pågående riksmöte skall dagtraktamentet för styrelseledamot eller suppleant, som är ledamot av riksdagen, minskas med det belopp för dag som utgår enligt ersättningsstadgan (1979:1197) för riksdagens ledamöter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1983 utom såvitt avser 4 § 2 och 12 § 11 som träder i kraft den 1 oktober 1983.

Genom lagen upphävs lagen (RFS 1975:2) med instruktion för riksdagens förvaltningskontor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

Genom lagen upphävs lagen (RFS 1975:2) med instruktion för riksdagens förvaltningskontor.

Finansutskottets yttrande*Bilaga 3***1983/84:1 y****över förslag 1982/83:25 om organisationen av riksdagens förvaltningskontor***Till konstitutionsutskottet*

Konstitutionsutskottet har den 10 maj 1983 beslutat bereda finansutskottet tillfälle att avge yttrande över förslag 1982/83:25 om organisationen av riksdagens förvaltningskontor.

Förslaget berör dels förvaltningskontorets organisatoriska uppbyggnad, dels vissa ekonomiadministrativa frågor inom riksdagsförvaltningen. Utskottet begränsar sitt yttrande till i huvudsak de ekonomi-administrativa frågorna.

I skilda sammanhang har utskottet tidigare uttalat att det är nödvändigt att den ekonomi-administrativa nivån inom riksdagsförvaltningen höjs. Utskottet har därvid betonat att det krav som ställs på statliga myndigheter vad gäller planering, budgetering, redovisning och uppföljning av verksamheten givetvis också bör gälla för riksdagens egna organ.

De förslag som förvaltningskontoret nu lägger fram beträffande såväl budgetarbetet som revisionen av riksdagsförvaltningen utgör ett betydelsefullt och nödvändigt steg i denna riktning.

Förvaltningsstyrelsens förslag till förändringar innebär krav på personalförstärkningar som har kostnadsberäknats till sammanlagt 1,3 milj. kr. Ett resurstillskott av denna omfattning är anmärkningsvärt om man gör jämförelse med den återhållsamhet som numera kännetecknar övrig statlig förvaltning. En given utgångspunkt bör vara att erforderliga förstärkningar i första hand åstadkoms genom omdisponeringar av tillgängliga resurser. Endast om detta inte är möjligt bör nya tjänster få inrättas.

Utskottet förutsätter att såväl RFK-utredningen som förvaltningsstyrelsen noga har övervägt denna fråga. Utskottet är därför berett att tillstyrka det föreslagna tillskottet av personal till den nyinrättade ekonomienheten och till riksgäldskontorets revisionsenhet. Vad beträffar förstärkningen av revisionsenheten avser utskottet, under förutsättning att konstitutionsutskottet inte har något att erinra, att anvisa medel härför på tilläggsbudget för budgetåret 1983/84.

Den budgetprocess som förvaltningsstyrelsen vill få till stånd är uppbyggd kring tre delmoment, nämligen anslagsanvisningar, fördjupad granskning av anslagsframställningarna samt utfärdande av anslagsdirektiv. För förvaltningskontorets enheter föreslås dessutom ett decentraliserat budget- och kostnadsansvar med internbudgetering, verksamhetsplanering och kost-

nadsuppföljning. Den organisatoriska basen för budgetfrågor föreslås ligga i förvaltningskontorets nya ekonomienhet som skall ha ett samordnande ansvar för dessa frågor inom riksdagsförvaltningen.

Enligt utskottets mening bör budgetfrågor och ekonomi-administrativa frågor ges en så långt möjligt enhetlig behandling inom riksdagsförvaltningen. Den nya ekonomienheten kan härvid fylla en viktig funktion. Med den nya enheten tillskapas nämligen en instans som gör det möjligt för förvaltningsstyrelsen att utfärda för hela riksdagsområdet gemensamma ekonomi-administrativa föreskrifter. En sådan utveckling bör enligt utskottets uppfattning eftersträvas.

Den enhetliga behandlingen bör självklart också omfatta riksdagsorganens anslagsframställningar, vilka bör underkastas en gemensam och likformig prövning. I detta hänseende intar riksbanken en särställning, eftersom frågan om anslagsaskanden inte är aktuell för bankens del. Utskottet finner inga skäl som talar för att riksbankens behov av förvaltningsmedel skall vara undantagen riksdagens prövning. Frågan kan dock inte aktualiseras i detta sammanhang.

Utskottet vill emellertid betona att den granskning som ekonomienheten skall svara för bör inriktas på rent tekniska frågor såsom pris- och löneomräkningar samt andra kostnadsberäkningar. Övergripande policyfrågor bör – såsom förvaltningsstyrelsen framhåller – inte prövas av förvaltningsstyrelsen utan bör beredas direkt av berört fackutskott, vars synpunkter måste bilda utgångspunkt för förvaltningsstyrelsens ställningstagande.

Utskottet tillstyrker att förvaltningsstyrelsens befogenheter enligt RO 9:4 utreds särskilt. I avvaktan på att denna fråga klarläggs finner utskottet det lämpligt att riksgäldskontoret liksom tidigare vänder sig direkt till riksdagen och finansutskottet med sin anslagsframställning. Utskottet ser det därvid som naturligt att remittera anslagsframställningen till förvaltningskontoret för teknisk granskning.

Vad så revisionen anbelangar har utskottet redan tillstyrkt att en ny handläggartjänst inrättas vid riksgäldskontorets revisionsenhet. Utskottet förutsätter att den nya tjänsten avdelas för i första hand redovisningsrevision av den inre riksdagsförvaltningen och de mindre riksdagsverken.

Utskottet kan också tillstyrka riksdagens revisorers och förvaltningsstyrelsens förslag att riksdagens revisorers motsvarande granskning skall utsträckas till att omfatta hela riksdagsförvaltningen. Den i sammanhanget föreslagna ändringen av tidpunkterna för avlämnandet av revisorernas berättelser bör dock jämkas. Enligt förslaget skall revisorerna lägga fram berättelser över sin granskning av riksbanken och Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond senast den 1 april varje år. Övriga berättelser föreslås bli avlämnade senast den 1 december. Den sistnämnda tidpunkten har utskottet inget att erinra mot. Däremot bör berättelserna över granskningen av riksbanken och

Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond liksom hittills avlämnas senast den 1 mars.

Stockholm den 18 oktober 1983

På finansutskottets vägnar

ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Björn Molin (fp), Paul Jansson (s), Nils Åsling (c), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rängård (c), Torsten Karlsson (s), Bo Södersten (s), Hugo Hegeland (m), Carl-Henrik Hermansson (vpk), Gerd Engman (s) och Anders Andersson (m).

Avvikande mening

Lennart Blom, Filip Fridolfsson, Hugo Hegeland och Anders Andersson (alla m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 1 som börjar med "Förvaltningsstyrelsens förslag" och slutar med "budgetåret 1983/84" bort ha följande lydelse:

Förvaltningsstyrelsens förslag till förändringar innebär krav på personalförstärkningar som har kostnadsberäknats till sammanlagt 1,3 milj. kr. Ett resurstillskott av denna omfattning är anmärkningsvärt om man gör jämförelse med den återhållsamhet som numera kännetecknar övrig statlig förvaltning. En given utgångspunkt bör vara att erforderliga förstärkningar i första hand åstadkoms genom omdisponeringar av tillgängliga resurser.

Endast under förutsättning att en förnyad prövning av frågan om inrättandet av nya tjänster kommer till stånd är utskottet berett att tillstyrka det föreslagna tillskottet av personal till den nyinrättade ekonomienheten och till riksgäldskontorets revisionsenhet. Vad beträffar förstärkningen av revisionsenheten avser utskottet, under förutsättning att den fortsatta prövningen inte föranleder till annat, att anvisa medel härför på tilläggsbudget för budgetåret 1983/84.

